



GÜN IŞIĞINDA

Ahmet Kabaklı

ZİYA GÖKALP YASAK

13 Temmuz 1979 Tercüman'ın üçüncü sayfası başında bir fotokopi yayımlandı. "**Kültür Bakanlığı'nun isteği... Ve MEB Yayınlar Genel Müdürlüğü'nün**" emri ile "**Ekli listede adları yazılı kitapların satışları durdurulmuştur**" deniliyor.

Ekli listede satışı durdurulan kitapların bazıları şunlardır: "**Türkçülüğün Esasları-Türkleşmek, İslâmlaşmak, Müsürleşmek-Altın Işık-Yeni Hayat-Türk Töresi (Yani ZİYA GÖKALP'nin bütün eserleri)**

İnanır mısınız ki ömrü boyunca hiçbir siyasi amaç hattâ bir fikir zerresi bile taşımamış, sadece yaşadığı günlerin resmini çizmiş, aşklarını zevklerini, modalarını anlatmış Ahmet Rasmî'nin **Şehir Mektupları, Eşkâl-i Zaman, Muharrir Bu Ya** gibi cânım, edebî kitapları da kara listededir. Ya **Reşat Nuri Güntekin** gibi bir romancının "**Makaleler**"ini yasaklamalarına ne dersiniz?

Utanttan yüzünüzü kapamayın sayacağım: Türk dilinin en büyük şairi YUNUS EMRE de yasak. **Tarih-i Gilmânî**, gibi 300 yıllık bir tarih de... "**Tuğrul Bey ve Zamanı**" gibi, Selçuklular çağını ilim ölçülerinde aydınlatan bir inceleme de... Bir yabancının büyük Türk sultanına hayranlığını anlattığı "**Kanunî Sultan Süleyman**" adlı tercüme eser de...

Daha ne sayayım. "**Türk Gölge Oyunu**" adıyla Karagöz'ü inceleyen eseri ve "**Orta Oyunu**"nu da yasaklamışlar. Karagöz'den ne korkarlar? Sırf Necip Fazıl'ın adını taşıdığı için "**Reis Bev, Bir Adam Yaratmak**" adlı piyesleri de yasaklamışlar. Oysa "**Bir Adam Yaratmak**"ı Muhsin Ertuğrul, Şehir Tiyatrosunda oynamıştı. "**Muhsin**"in hatırasına da mı saygısızlık?

Samiha Ayverdi'nin, Türk büyüklerini anlatan "**Abide Şahsivetler**" adlı eseri, M.N. Sepetçioğlu'nun "**Çardaklı Bakacı**"sı "**Türk Zaferler Tablosu**"... Hadi bunlar, çok düşman oldukları Türklüğü anlatıyorlar diyelim... Arif Nihat Asya'nın "**Kıbrıs Rubailer**"i de yasak. Yani Ecevit, "**Kıbrıs Fâti**"h'liğinden büsbütün vaz mı geçti ne?

Daha beteri, Rus Türkoloğu Radlof'dan "**Sibirya'dan Seçmeler**" adıyla çevrilen, Altaylardaki Türk boylarını ve kısmen Manas Destanı'nı da anlatan kitabını da yasaklamışlar. Kararım baltayı taş vurmışlar. Çünkü kader birliği ettikleri Rus-Sovyet dostlarını kızdırabilirler. Radlof'un bir asır önce değil de, şimdi yaşadığını ve Türk milliyetçileri hesabına "**Turancılık**" yaptığını filân mı sanıyorlar nedir?





GÜN IŞIĞINDA

Ahmet Kabaklı

YUNUS EMRE VE GÖKALP YASAKLANMIŞTIR

17 Temmuz 1979'da çıkan "Ziya Gökalp Yasak" adlı yazım, Kültür Bakanlığı, Tanıtma ve Yayınlar Dairesi Başkanı Adnan Binyazar'ı "üzmüş" görünüyor. Yalnız bu "sızı" dahi, eğer politik sancidan gelmiyorsa, yazımın tutturabildiği mutlu bir sonuçtur.

Binyazar, bana gönderdiği nazik mektupta:

"Basına yanlış yansıyan konudaki duyurularınızı yerden göğe hakkı buluyorum. Gerçekten, Ziya Gökalp'ı, Reşat Nuri Güntekin'i, hele Yunus Emre'yi, yasaklayan biri, değil kendi insanının, tüm insanlığın yüzüne bakamaz" diye güzel cümleler söylüyor.

Daha sonra da, benim yasaklanmasına esef ettiğim kitapların "satışlarını durdurma emri" vermediğini... Fakat adı geçen bu kitapların ya tükenmiş ya da çok az sayıda kalmış olduğunu belirttiklerini, bunun ise "basına yanlış yansıdığı" açıklıyor.

Buradaki açık bir mantık hatası ile üzgünüm:

Adetleri tükenen veya bir iki tane kalan kitaplar için, "Yayımlar Dairesi Başkanı" neden uzun bir liste çıkarsın da: "Liste dışı kalan yapıtların da özenle sayılarak satış ve dağıtımının yapılmasını saygılarımla dilerim" desin? Yani yok olan kitaplar için satış ve dağıtım yasağı emri ne diye verilsin?

Binyazar'ın, M.E.B. Yayınlar Genel Müdürlüğüne 1 Haziran 1979 tarih ve 872.0 1692 sayılı yazısının "SURET" ini aynen neşrediyorum. Burada "Ek, iki adet liste"den söz ediliyor. Listelerden birisi satış

ve dağıtımının yapılması uygun görülenler, ikincisi uygun görülmeyenlerdir.

Binyazar'ın bu "Dileği" M.E.B. Yayınlar Müdürlüğü'nden Devlet Kitapları MS Müdürü Yılmaz Atalay Afsin'e geçmiştir. O da M.E.B. Bakanlığa yayınevlerine, daha aşağıda fotokopisini göreceğiniz emri tebliğ ederek: "Ekteki listede yazılı Kültür Bakanlığı'na ait kitapların satışları durdurulmuştur" buyurmuştur.

Ash, Binyazar'dan çıkan ekli (yasak) kitaplar listesinin fotokopisi daha aşağıdadır.

Şimdi depolarda ve vitrinlerde mevcut olmayan "Kitapların satışı" niçin ve nasıl durduruldu? O halde yanlış "yansıma" yanlış anlama ve hele "Kamuoyuna yanlış bilgiler verdiğim" lafı bir iftiradan ibarettir. "Ayıp" bu iftira ile iki kat olmaktadır.

Kitraf etsinler ki 1975-1977 döneminde çıkarılan yüzlerce değerli milli kitap bu iktidarı rahatsız ediyor. Ayrıca, bütün Türk büyüklerinin resimlerini okul duvarlarından indiren zihniyetin, bu kitapları yasaklaması şaşırıcı değil... "Doktrinleri"nin icabıdır.

Bununla beraber, Binyazar'ın üzüntü ve "sızı"sını ifade eden nazik mektubunu olumlu karşıladım. Hatta inanır olumsuz; yanlış olmayı istedim. Belki kendisi de, bu işi "Ümanist, sınıfçıl ve Balkan festivalcisi" bakanın emriyle "İstemeye-rek" yapmıştır. Ama böyle bir kahr "Ekmek parası" için dahi olsa çekilir mi canım?

"Tüm insanlığın yüzüne bakamayacağı" şeyi neden yap-sın bir aydın?
(Suret ve fotokopiler aşağıdadır)

Suret

T.C.
Kültür Bakanlığı
Tanıtma ve Yayınlar Dairesi
Başkanlığı

Ankara
1. Haziran.1979

Şube: Yayın 02.3
Sayı: 872.0 1692

M.E.B. Yayınlar ve Basılı
Eğt. Malz. Genel Müd.

İlgi: 25.5.79. gün ve 620.04632 sayılı yazınız.

1978 ve daha önceki yıllarda yayımlanan yapıtlarımızdan satış ve dağıtımını yapılabileceklerin listesini, bu yazımın ekinde sunuyorum.

İlişik listeye uyulması, liste dışı kalan yapıtların da özenle sayılarak satış ve dağıtımının yapılmasını saygılarımla dilerim.

Kültür Bakanı a.
(imza)
ADNAN BINYAZAR

Tanıtma ve Yayınlar Dairesi Başkanı
Örneğine uygundur
5. Temmuz.79
Mühür imza

06778
2 Haziran 1979
620-2

Ash gibidir
1.6.79

N.S.

Mühür-İmza

T.C.
Millî Eğitim Bakanlığı
Devlet Kitapları Müdürlüğü
Sultanahmet-İstanbul

İşletme/7/
Sayı:5894

Millî Eğitim Bakanlığı

Genel Müdürlüğümüzün 3 Temmuz 1979 tarih ve 05807 sayılı emirleri gereğince ekteki listede adları yazılı Kültür Bakanlığımıza ait kitapların satışları durdurulmuştur.

Herhangi bir şikayete meydan verilmemesi yönünden yayınevlerinin gereken bu hususa titizliğin gösterilmesini önemle rica ederim.

Devlet Kitapları N.S.Müdürü

Buradaki açık bir mantık hatası ile üzgünüm:

Adetleri tükenen veya bir iki tane kalan kitaplar için, "Yayımlar Dairesi Başkanı" neden uzun bir liste çıkarsın da: "Liste dışı kalan yapıtların da özenle sayılarak satış ve dağıtımının yapılmasını saygılarımla dilerim" desin? Yani yok olan kitaplar için satış ve dağıtım yasağı emri ne diye verilsin?

Binyazar'ın, M.E.B. Yayınlar Genel Müdürlüğüne 1 Haziran 1979 tarih ve 872.0 1692 sayılı yazısının "SURET" ini aynen neşrediyorum. Burada "Ek, iki adet liste"den söz ediliyor. Listelerden birisi satış

ve dağıtımının yapılmasını istemeyen okul duvarlarından indiren zihniyetin, bu kitapları yasaklaması şaşırıcı değil... "Doktrinleri"nin icabıdır.

Bununla beraber, Binyazar'ın üzüntü ve "sızı"sını ifade eden nazik mektubunu olumlu karşıladım. Hatta inanır olumsuz; yanlış olmayı istedim. Belki kendisi de, bu işi "Ümanist, sınıfçıl ve Balkan festivalcisi" bakanın emriyle "İstemeye-rek" yapmıştır. Ama böyle bir kahr "Ekmek parası" için dahi olsa çekilir mi canım?

"Tüm insanlığın yüzüne bakamayacağı" şeyi neden yap-sın bir aydın?
(Suret ve fotokopiler aşağıdadır)

Suret

T.C.
Kültür Bakanlığı
Tanıtma ve Yayınlar Dairesi
Başkanlığı

Ankara
1. Haziran.1979

Şube: Yayın 02.3
Sayı: 872.0 1692

M.E.B. Yayınlar ve Basılı
Eğt. Malz. Genel Müd.

İlgi: 25.5.79. gün ve 620.04632 sayılı yazınız.

1978 ve daha önceki yıllarda yayımlanan yapıtlarımızdan satış ve dağıtımını yapılabileceklerin listesini, bu yazımın ekinde sunuyorum.

İlişik listeye uyulması, liste dışı kalan yapıtların da özenle sayılarak satış ve dağıtımının yapılmasını saygılarımla dilerim.

Kültür Bakanı a.
(imza)
ADNAN BINYAZAR

Ek: 2 adet liste
14.6.79
E.K.

Tanıtma ve Yayınlar Dairesi Başkanı
Örneğine uygundur
5. Temmuz.79
Mühür imza

06778
2 Haziran 1979
620-2

Ash gibidir
1.6.79

N.S.

Mühür-İmza

T.C.
Millî Eğitim Bakanlığı
Devlet Kitapları Müdürlüğü
Sultanahmet-İstanbul

İşletme/7/
Sayı:5894

Millî Eğitim Bakanlığı

Genel Müdürlüğümüzün 3 Temmuz 1979 tarih ve 05807 sayılı emirleri gereğince ekteki listede adları yazılı Kültür Bakanlığımıza ait kitapların satışları durdurulmuştur.

Herhangi bir şikayete meydan verilmemesi yönünden yayınevlerinin gereken bu hususa titizliğin gösterilmesini önemle rica ederim.

Devlet Kitapları N.S.Müdürü

CC/ST 5 Temmuz 1979

Yılmaz Atalay Afsin

Kitapın Adı
Beyaz Falerinli Kıs
Türkçülüğün Esasları
Makaleler 1
Şekî İbrahim Destanı
Altın İplik
Türkçüleşme İhtimaliyle Muhtemel
Yeni Hayat Değeri Yol
Türk Tereci
Reşat Nuri Güntekin Makaleleri
Bugünkü Sovyet İdeolojisi 2
Bir Adam Yarattık
Türk Medeniyet Tarihi
Ba Topraklar İçin
Öneşle Özyaşar Çocuk
Girne Batık Ömri Müzesi
Reisbey
Türk Zaferler Tablosu (5 renk) 7 çeşit
Yunus Emre
Şiirler Ağaç Gibi
Ulkuoğlu Ali
Yakut Bulak
Millî Kültür Maarif Davası
Kahinlerin İç Yusu
Havî Kurat
Altınordu ve Çihilgi
Abide Sahiplerimiz
Bugünkü Sovyet İdeolojisi I
Benim Küçük Destanım
Sultanahmet
Destan Yaratan Kahramanlar
Orta Öyüm
Karaman Sultan Süleyman
Şerik Kalmış Bir Cemiyet
Demokrasi ve Totalitarizm
Kahraman Babaları
Tarihi Çözümler
Şiirli Bey ve Zamanı
Şiirlerden Seçmeler
Türk Tereci

Kitapın Adı
Makaleler 2
Kıvıllı Hiss
Millet Konferansları
Bir Adam Yarattık
Reis Bey
Muharirir bu ya
Türk Dilçe Öyüm
Çihilgi Babaları
Diyali Zaman
Anne ve Çocuk



Ahmet Kabaklı GÜN IŞIĞINDA

MELZIG'İN GÖZÜYLE NAZİM HİKMET (1)

Bugün ve yarın, Alman Profesör Herbert Melzig'in bana gönderdiği, Almanca, ilgi çekici bir yazısının, tercümesini yayınlayacağım.

Yazıda, Türkiyeliler komünistlerin Nazım Hikmet'i ne maksatla kullandıkları ve ayrıca şairin, şahsi, edebi, siyasi yaşayışının bazı bölümleri anlatılmaktadır.

Melzig'in özel hatıra, bilgi ve müşahedelerini katarak kaleme aldığı bu yazıda, çok ünlendirilmiş bir kişinin adı da geçmektedir. Ben, bazıları muhbirlik seviyesine düşmemek için o ismi yazmayacağım. Ondan "Türkiyeliler yazar" diye bahsedeceğim.

Prof. Herbert Melzig'in Almanca mektubu ve adresi bendedir; bu mektup Türk edebiyat ve siyaset tarihine hediye olunur.

"MEIN HERZ SCHLÄGT MIT DEM STERN DES KREMLIN"

Nazım Hikmet

Das Jdöl der türkischen Kommunisten
Ein Beitrag zur Biographie des Dichters

Von

Professor Herbert Melzig

"Kalbin Kremlin'in yıldızıyla beraber atmaktadır."

Nazım Hikmet

(Türk komünistlerinin ilahlaştırdığı şairin hayat hikayesi üzeri-
ne)

Ölümlerin arkasından kötü söz söylenmez. Bu, olmuş olan şair Nazım Hikmet için de geçerlidir. Bu satırlar onun hatırasını küçük dü-
şürmek için değil, onu, milli bir sembol, hatta ve hatta "Tek Türk mil-
li şairi" yapmak isteyenlere karşı yazılmıştır. Almanya'daki Türk ko-
münistleri Nazım Hikmet için sergiler düzenlerken bunu kendisinin
hatırasına hürmeten değil, sadece siyasi sebepler ve siyasi gayelere
hizmet için yaparlar. Alman kamuoyunda Türk komünizminin değeri-
nin artması, bunların hedefidir. Türk komünistlerine göre Türkiye'-
nin "En büyük şairi" komünist idi, bundan dolayı da Türk komünist-
lerinin aynı seviyede mütalâa edilmeleri gerekmektedir.

Nazım Hikmet'in genç bir şairken "Devrim Bayrakları" heve-
sinde olduğu doğrudur, ama hayatının sonuna doğru, hasta ve hayal
kırıklığı içinde iken, işlediği hataların muhasebesini yaparken vatan
Türkiye'yi özleyip Moskova'daki apartmanının Bursa'daki hapishane
hücreleriyle seve seve değiştireceğini söylediği de doğrudur. Yeter ki
vatan Türkiye'yi tekrar görebilsin.

Türk komünistlerinin, Nazım Hikmet'i hareketlerinin manevi li-
derliğine yükseltmeleri ve onu milli şair yapmak istemeleri 1965 sene-
sine dayanır. O zamanlar birkaç günlüğüne Moskova'ya ziyarete
gittiği bir yazar, dört sene evvel olmuş olan şairin bir
bustünü rica etmek maksadıyla gene Moskova'da ikamet etmekte
olan TKP (Türkiye Komünist Partisi) Birinci Sekreteri Zeki Baş-
tımara'nı diğer Yakub Demir'in kapısını çalar. O yazar, büyük bir
ihtimale Nazım Hikmet'in bustünü Türkiye'ye götürerek burada ya-
pılması planlanan bir komünist Anıt-Kabirini süsleyecekti. O sıralarda
da Nazım Hikmet'in kemiklerinin Türkiye'ye getirilmesi bahis konu-
su idi. Ne vardı ki şair, bir Anıt-Kabir istemiyordu. Bir sırında "Her-
hangi bir köy mezarlığında bir selvi ağacının altına gömülmeğe istedi-
ğini" dile getirmişti. Fakat Türk komünistlerinin stratejik hedefi,
kendileri iktidara gelip "Proletarya Diktatoryasını" tesis ettikten
sonra Türk halkının ziyaret edebileceği bir Anıt-Kabir inşa etmek idi.

Fakat Türkiyeliler yazar, yanlış kapı çalmış. Zeki Baştımar kendi-
sini kabul bile etmedi. Nazım Hikmet'in bustü ilk önce Moskova'da
kaldı. TKP Merkez Komitesi üyesi ve o zamanlar Leipzig'deki "Bizim
Radyo" nun spikeri Fahri Erdoğdu, Zeki Baştımar'a, o Türkiyeliler yazar
aleyhinde birtakım entrikalar çevirmiş, bu da iki komünistin geçici de
olsa aralarını açmış.

Şimdi TKP Merkez Komitesi Türkiyeliler yazar'a şeref payı daha az
olan bir iş vermeyi düşünüyordu. Bu yazar, büyükçe hadın corabı kutu-
lannın içinde Türkiye'ye TKP'nin pamfletlerini sokacaktı. Bunların
üzzerinde "Oku ve Okut" yazılı olacaktı. Fahri Erdoğdu corap kutularını
o yazının Doğu Berlin'de kaldığı Coburger Hof isimli otele getirmişti.

Doğu Alman Yazarlar Cemiyeti, Doğu Berlin'de kaldığı sürece o
yazının mühmandarlığını yapmamı benden rica etmişti. Nitekim Fahri
Erdoğdu Türkiyeliler yazının oturdugu masaya corap kutularını koyarken
ben Coburger Hof Otelinden içeri girdim. Bu kadar çok kutuyu bir ara-
da görünce şaşırıp "Adam, bu kadar corabı herhalde karsına gö-
türmüyordur" diye düşünmüştüm. Bu kadar kutuyu ne yapacağını
sorduğunda da o yazar laf şakaya getirecek "Sana ne be?" demişti.

Birkaç gün sonra o zat, Varşova'ya uçtuğundan eşyalarını, kitap-
larını vs. arkasından yollamamı rica etti. Bu eşyaları toplarken kutu-
ların içindekileri de görmek imkânını buldum. TKP'nin yüzlerce
pamfleti idi. Bir iki tanesi de bende kalmıştı.

Benden Türkçe ders alan yüksek bir Sovyet diplomatına bu
pamfletleri (propaganda sloganları) gösterdim. "Cemal Gürsel fasist
bir köpektir" cümlesinin altını çizdim. Sovyet diplomatına şunları
söyledim: "Türk komünistleri sizin hükümetiniz veya partinizin pa-
rasıyla buna benzer şeyler bastırıyordur. Bu tenkid değil, çok adı bir
aşığılama ve bir devlet başkanna hakarettir. Dağıtımına çok ağır ha-
bis cezaları konmuş olan bu gibi pamfletleri Türkiye'ye bir yazar ile
mi sokuyorsunuz? Ayrıca bu gibi şeyleri destekleyip finanse eden
Sovyet Rusya'nın Türkiye ile ne şekilde hakiki dostâne münasebetler
kurabileceğini zannediyorsunuz?" İsminin Below olduğunu söyleyen
Sovyet diplomatı cevap veremedi, ama ondan sonra da benden bir da-
ha ders almaya gelmedi.

Bu misal her Türk'e, siyasi düşünce tarzı ne olursa olsun, şunu
sarih olarak göstermeli ki; Sovyetler Birliği bir Türk komünistini,
hatta memleketinde bir yazar olarak itibar görmekte olan birini bile,
siyasetine âlet etmek için aşığılamaktan çekinmeyecektir.

Nazım Hikmet'e donelim. Bundan iki yıl evvel Maneuver Andaç,
Nazım'ın oğlu Memed ile birlikte Doğu Berlin'e gelmişti. (Türkiyeliler
yazar gibi Doğu Alman Yazarlar Cemiyetinin davetlisi de değildi.)
Maneuver Andaç'ın Nazım Hikmetle evliliğinden Memed dünyaya
gelmişti. Nazım daha sonra Moskova'da Vera, Tulkova adında genç
bir Ukraynalı ile evlenmişti ve bu kız artık "Büyük Türk Şairinin"
resmen kızı sayılıyordu. Nazım'ın kaçışından ancak on sene sonra,

Das Jdöl der türkischen Kommunisten
Ein Beitrag zur Biographie des Dichters
Von
Professor Herbert Melzig

"Kalbin Kremlin'in yıldızıyla beraber atmaktadır."
Nazım Hikmet

(Türk komünistlerinin ilahlaştırdığı şairin hayat hikayesi üzeri-
ne)

Ölümlerin arkasından kötü söz söylenmez. Bu, olmuş olan şair Na-
zım Hikmet için de geçerlidir. Bu satırlar onun hatırasını küçük dü-
şürmek için değil, onu, milli bir sembol, hatta ve hatta "Tek Türk mil-
li şairi" yapmak isteyenlere karşı yazılmıştır. Almanya'daki Türk ko-
münistleri Nazım Hikmet için sergiler düzenlerken bunu kendisinin
hatırasına hürmeten değil, sadece siyasi sebepler ve siyasi gayelere
hizmet için yaparlar. Alman kamuoyunda Türk komünizminin değeri-
nin artması, bunların hedefidir. Türk komünistlerine göre Türkiye'-
nin "En büyük şairi" komünist idi, bundan dolayı da Türk komünist-
lerinin aynı seviyede mütalâa edilmeleri gerekmektedir.

Nazım Hikmet'in genç bir şairken "Devrim Bayrakları" heve-
sinde olduğu doğrudur, ama hayatının sonuna doğru, hasta ve hayal
kırıklığı içinde iken, işlediği hataların muhasebesini yaparken vatan
Türkiye'yi özleyip Moskova'daki apartmanının Bursa'daki hapishane
hücreleriyle seve seve değiştireceğini söylediği de doğrudur. Yeter ki
vatan Türkiye'yi tekrar görebilsin.

Türk komünistlerinin, Nazım Hikmet'i hareketlerinin manevi li-
derliğine yükseltmeleri ve onu milli şair yapmak istemeleri 1965 sene-
sine dayanır. O zamanlar birkaç günlüğüne Moskova'ya ziyarete
gittiği bir yazar, dört sene evvel olmuş olan şairin bir
bustünü rica etmek maksadıyla gene Moskova'da ikamet etmekte
olan TKP (Türkiye Komünist Partisi) Birinci Sekreteri Zeki Baş-
tımara'nı diğer Yakub Demir'in kapısını çalar. O yazar, büyük bir
ihtimale Nazım Hikmet'in bustünü Türkiye'ye götürerek burada ya-
pılması planlanan bir komünist Anıt-Kabirini süsleyecekti. O sıralarda
da Nazım Hikmet'in kemiklerinin Türkiye'ye getirilmesi bahis konu-
su idi. Ne vardı ki şair, bir Anıt-Kabir istemiyordu. Bir sırında "Her-
hangi bir köy mezarlığında bir selvi ağacının altına gömülmeğe istedi-
ğini" dile getirmişti. Fakat Türk komünistlerinin stratejik hedefi,
kendileri iktidara gelip "Proletarya Diktatoryasını" tesis ettikten
sonra Türk halkının ziyaret edebileceği bir Anıt-Kabir inşa etmek idi.

Fakat Türkiyeliler yazar, yanlış kapı çalmış. Zeki Baştımar kendi-
sini kabul bile etmedi. Nazım Hikmet'in bustü ilk önce Moskova'da
kaldı. TKP Merkez Komitesi üyesi ve o zamanlar Leipzig'deki "Bizim
Radyo" nun spikeri Fahri Erdoğdu, Zeki Baştımar'a, o Türkiyeliler yazar
aleyhinde birtakım entrikalar çevirmiş, bu da iki komünistin geçici de
olsa aralarını açmış.

Şimdi TKP Merkez Komitesi Türkiyeliler yazar'a şeref payı daha az
olan bir iş vermeyi düşünüyordu. Bu yazar, büyükçe hadın corabı kutu-
lannın içinde Türkiye'ye TKP'nin pamfletlerini sokacaktı. Bunların
üzzerinde "Oku ve Okut" yazılı olacaktı. Fahri Erdoğdu corap kutularını
o yazının Doğu Berlin'de kaldığı Coburger Hof isimli otele getirmişti.

Doğu Alman Yazarlar Cemiyeti, Doğu Berlin'de kaldığı sürece o
yazının mühmandarlığını yapmamı benden rica etmişti. Nitekim Fahri
Erdoğdu Türkiyeliler yazının oturdugu masaya corap kutularını koyarken
ben Coburger Hof Otelinden içeri girdim. Bu kadar çok kutuyu bir ara-
da görünce şaşırıp "Adam, bu kadar corabı herhalde karsına gö-
türmüyordur" diye düşünmüştüm. Bu kadar kutuyu ne yapacağını
sorduğunda da o yazar laf şakaya getirecek "Sana ne be?" demişti.

Birkaç gün sonra o zat, Varşova'ya uçtuğundan eşyalarını, kitap-
larını vs. arkasından yollamamı rica etti. Bu eşyaları toplarken kutu-
ların içindekileri de görmek imkânını buldum. TKP'nin yüzlerce
pamfleti idi. Bir iki tanesi de bende kalmıştı.

Benden Türkçe ders alan yüksek bir Sovyet diplomatına bu
pamfletleri (propaganda sloganları) gösterdim. "Cemal Gürsel fasist
bir köpektir" cümlesinin altını çizdim. Sovyet diplomatına şunları
söyledim: "Türk komünistleri sizin hükümetiniz veya partinizin pa-
rasıyla buna benzer şeyler bastırıyordur. Bu tenkid değil, çok adı bir
aşığılama ve bir devlet başkanna hakarettir. Dağıtımına çok ağır ha-
bis cezaları konmuş olan bu gibi pamfletleri Türkiye'ye bir yazar ile
mi sokuyorsunuz? Ayrıca bu gibi şeyleri destekleyip finanse eden
Sovyet Rusya'nın Türkiye ile ne şekilde hakiki dostâne münasebetler
kurabileceğini zannediyorsunuz?" İsminin Below olduğunu söyleyen
Sovyet diplomatı cevap veremedi, ama ondan sonra da benden bir da-
ha ders almaya gelmedi.

Bu misal her Türk'e, siyasi düşünce tarzı ne olursa olsun, şunu
sarih olarak göstermeli ki; Sovyetler Birliği bir Türk komünistini,
hatta memleketinde bir yazar olarak itibar görmekte olan birini bile,
siyasetine âlet etmek için aşığılamaktan çekinmeyecektir.

Nazım Hikmet'e donelim. Bundan iki yıl evvel Maneuver Andaç,
Nazım'ın oğlu Memed ile birlikte Doğu Berlin'e gelmişti. (Türkiyeliler
yazar gibi Doğu Alman Yazarlar Cemiyetinin davetlisi de değildi.)
Maneuver Andaç'ın Nazım Hikmetle evliliğinden Memed dünyaya
gelmişti. Nazım daha sonra Moskova'da Vera, Tulkova adında genç
bir Ukraynalı ile evlenmişti ve bu kız artık "Büyük Türk Şairinin"
resmen kızı sayılıyordu. Nazım'ın kaçışından ancak on sene sonra,

Nazım'ın oğlu Memed ile birlikte Doğu Berlin'e gelmişti. (Türkiyeliler
yazar gibi Doğu Alman Yazarlar Cemiyetinin davetlisi de değildi.)
Maneuver Andaç'ın Nazım Hikmetle evliliğinden Memed dünyaya
gelmişti. Nazım daha sonra Moskova'da Vera, Tulkova adında genç
bir Ukraynalı ile evlenmişti ve bu kız artık "Büyük Türk Şairinin"
resmen kızı sayılıyordu. Nazım'ın kaçışından ancak on sene sonra,

Nazım'ın oğlu Memed ile birlikte Doğu Berlin'e gelmişti. (Türkiyeliler
yazar gibi Doğu Alman Yazarlar Cemiyetinin davetlisi de değildi.)
Maneuver Andaç'ın Nazım Hikmetle evliliğinden Memed dünyaya
gelmişti. Nazım daha sonra Moskova'da Vera, Tulkova adında genç
bir Ukraynalı ile evlenmişti ve bu kız artık "Büyük Türk Şairinin"
resmen kızı sayılıyordu. Nazım'ın kaçışından ancak on sene sonra,

(Devamı yarın)



Ahmet Kabaklı GÜN İŞİĞİNDA

NELER OLUYOR?

Türk Ceza Kanunu'nun komünizm, faşizm ve anarşizmi yasaklayan 141 ve 142. maddeleri hakkında, Anayasa Mahkemesi'nin 25.7.1967 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan bir kararı vardır ve şöyledir:

"142. maddenin I. bendinde yer alan "Devletin siyasi ve hukukî nizamını yok etmek için her ne suretle olursa olsun propaganda yapmak" eyleminin yasaklanması, Anayasaya aykırı değildir. Çünkü bu eylem anarşiye yol açar niteliktedir. Anarşizm ise, demokratik hukuk devleti düzeniyle bağdaşmayan ve Anayasamızın topeyektin kaldırılmasını öngören bir sistemdir."

Aynı kararda, komünizmin, Anayasamızın ikinci maddesi ve başlangıç ilkeleri ile dördüncü ve on ikinci maddelerine de aykırı olduğu gerekçeleri ile açıklanmıştır.

Kesinliği su götürmez şu satırlar da, Anayasa Mahkemesi'nce yazılıp 25.7.1967 günkü Resmî Gazete'de yayımlanmıştır:

"Komünizmin, insan haklarına dayanan ve millî, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti niteliği taşıyan Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının ilkelerine aykırı bulunduğu bir gerçektir. Çünkü komünist doktrininin ana nitelikleri bakımından proletarya sınıfının hâkimiyetini, millîyetin ortadan kaldırılmasını öngördüğü ve kendi sistemini desteklemeyen bütün temel hak ve hürriyetleri reddettiği, bilinen bir keyfiyettir. Böyle bir sistemin ise Anayasa ile bağdaşmadığı açıktır."

Hal böyle olduğu halde, o tarihten beri görülen bazı komünizm suçü dâvâlarında, birtakım avukatlar, savcılar ve hattâ bazı hakimler, sanki Anayasa Mahkemesi, 141 ve 142'nin Anayasaya uygulanmasına ve bilhassa (141-142'yi saymasak bile) Anayasamızın temel ilkeleriyle ruh ve lâfza aykırı olduğuna dair hiçbir karar vermemiş gibi davranırlar.

Hukuku ve devleti hiçe sayan garip bir pişkinlikle, anarşi, terör, bölücülük ve iç savaşın, hem de dışardan destekli tek sebebi ve sorumlusu olan komünistleri kurtarmak veya davaları uzatarak soysuzlaştırmak için:

-141 ve 142'nin Anayasa'ya aykırılığının, Anayasa Mahkemesi'ne sorulmasını- bizzat savcılar ister ve bazı mahkemeler de bu yolda karar verirler.

Müracaat, Anayasa Mahkemesi'ne gider. Ama Yüksek Mahkeme, herhalde polemige girmemek için: Benim 25.7.1967 tarihli, Resmî Gazete'de yayımlanmış şu kararında, bu mesele kökünden halledilmiştir. "142'nin komünizmi yasaklaması Anayasaya aykırı olamaz ve komünizmin TC. Anayasası ile bağdaşmayacağı açıktır" cevabını vermemiştir.

Zaten bu cevaba da lüzum yoktur. Anayasa Mahkemesinin bir mesele üzerinde iki defa, üç defa, beş defa mütalâa beyanına mecbur edilmesi nerede görülmüştür? Bilâkis, Anayasa Mahkemesinin, Resmî Gazetede yayımlanan bu kararından habersiz görünerek, hâlâ komünistleri kurtarmak peşinde koşan ve hukuku ideoloji ve politikaya karıştıran adalet görevlilerinin, böyle boş müracaatlarla, bahane arayışları dolayısıyla cezalandırılmaları lâzımdır.

12 Eylül'ün devleti ve demokrasiyi kurtarmaktan ibaret olan temel gayelerine karşı bir ihanet ve bir suikast olan bu türlü hukuk oyunlarının 12 Eylül'den sonra bile sürdürülmesi şüphesiz sayın Millî Güvenlik Konseyi üyelerinin dikkatlerinden kaçmamaktadır. Böyle bir hilenin üzerine dikkatle gidilmesi, hiç olmazsa hukukun ve yüksek mahkeme isimlerinin anarşiye âlet edilmesini önlemiş olur.



Ahmet Kabaklı GÜN İŞİĞİNDA

PROF. MELZİG'İN GÖZÜYLE NAZİM HİKMET (2)

(Alman Prof. Herbert Melzig'in "Türk komünistlerinin ilâhlaştırdıkları şair" dediği Nazım Hikmet hakkındaki, özel müşahede ve bilgilerine dayalı yazısının ikinci bölümünü bugün yayımlıyorum.)

Nazım Hikmet'in Moskova'da sürdüğü hayat Sovyet yazarları arasında da goze batan şekiller almaya başlamıştı. Bu sebeptendir ki Nazım Hikmet, Sovyet Rusya'da mevcut bir sürü edebiyat armağanlarından biri için dahi aday gösterilmemiştir.

Buna rağmen Türk komünistleri eski eşi ve oğluna yeterli yardımda bulunabilecek imkânlarla sahip olduğu halde onları açığa terkeden bu adam, bir lider olarak göklere çıkmak istiyorlar.

Münevver, oğluna "Ağlama değmez!" demiştir. Bir ölünün tabutu başında herhalde bundan daha sert ve acı bir hüküm verilemezdi.

1920'lerde Moskova'daki "Doğunun Komünist İşçilerinin Üniversitesi"nde tahsil yaparken, Nazım'a Rusça dersleri vermiş olan çok yaşlı bir Rus hanımla Doğu Berlin'de tanışım. Bu hanım talebe iken, Lenin'in muhafızlığını yapan meşhur Alman komünisti Clara Zetkin'in oğlu ile evlenmişti ve Sovyet Hükümeti tarafından itibar görmekte idi. Nazım Hikmet bu hanımı Berlin-Karlshorst'taki vilâsında ziyaret etmek istemiş fakat reddedilmiştir. Bu yaşlı hanım bana, "Bir zamparayın" evinde görmek istemediğini söylemiştir. Çünkü Nazım kendi hayatını kurtaran Rus doktorunu da terkederken kötü bir şöhrate sahip olan Vera Tulkova ile evlenmişti. Bu yüzden geçen Emilia Zetkina-Milowidowa: "Hayır" dedi, "Sovyetler Birliği Nazım Hikmet'ten istifade edemez. Tarafımızdan kurulması planlanan Türkiye Halk Cumhuriyetinin başkanı olabilecek vasıflara sahip değildir."

Ama Nazım "Dünya Sulhu Şurasının" bir üyesi olarak Sovyetler Birliği için propaganda yapabilecek kabiliyettedir. Sovyetler Birliği onu 13 sene müddetle ülkesine yolladı. Kuba'dan Angola'ya kadar her yeri gezerek ve vatan Türkiye'yi, Sovyet politikası doğrultusunda faşistlikle itham ederek "Sulh için mücadele etti". Ama bir defasında da "Türk hapishaneleri Avrupa hapishanelerinden daha iyi" diye yazmaktan kendini alamadı. Çünkü 13 yılını Türk hapishanelerinde geçirmiş olan Nazım'a her türlü kolaylık sağlanmıştı. Buna karşılık eğer emirleri yapmasaydı, bir Sovyet ceza kampında ölüp gitmesi muhtemeldi.

Nazım'ın Stalin'i tenkid ettiği de doğrudur, ama bu tenkid sadece komünist nokta-i nazardan kaynaklanan bir tenkid olmuştur. 1945 yılında Stalin'in Türkiye'den Kars ve Ardahan'ı istemesini ve Boğazlarda Sovyetler için askeri üsler talep etmesini de destekleyerek vatan Türkiye'ye ihanet etmiştir. Eğer bu istekler gerçekleştirilseydi, kendisi ve yoldaşlarını iktidara getirecek olan Türkiye Halk Cumhuriyeti yolunda bir adım atılmış olacaktı.

1945 yılının bu haksız ve Türk bağımsızlığını yok edici Sovyet arazi taleplerinden bahsedildiği zaman Türk komünistleri susuyorlar. Ağzlarından tenkid edici bir söz dahi çıkmıyor. Buna karşılık, eğer Türkiye, Sovyetler Birliğinden arazi talep edecek olsaydı, bu ağzılar derhal "Emperyalizm" ve "Faşizm" yaygarasını basarlardı.

Atatürk 1927'lerde dil ve harf inkılabını gerçekleştirmeye çalışırken genç ve kabiliyetli şair Nazım Hikmet'i de danışmanları arasında almak istemiştir. Geç bir saatte birisini Nazım Hikmet'e yollayarak dilcilerin bir tartışmasına davet etmiştir. Fakat Nazım Hikmet: "Paşaya söyleyin, gece yarısı sofrasına bir sarıcağı davet edebilir, ama beni, bir şairi, hayır" diyerek davete icabet etmemiştir. On sene sonra durum değişti. Nazım Hikmet uzunca bir hapis cezasına çarptırılmıştı. Atatürk'e yalvarıncasına bir mektup yazarak "Ben senin devriminin sairiyim. Ben suçsuzum. Yemin ederim" dedi, ama o sralarda Atatürk çok hastaydı. Nazım Hikmet'in mektubu alınmadı. Ağlıyordu bile Atatürk, Nazım Hikmet'e inanmayacaktı. Hür ve müstakil Türkiye'yi Sovyetler Birliği'nin bir peyk devleti haline getirmek isteyen ve Türkiye'de "Proletarya Diktatöryası"nın kurulmasını gaye edinmiş bulunan bu fanatik komünist, kendisine "Kemalist Türkiye'nin şairi" diyemezdi.

Rus komünistlerinin herseyden evvel milliyetçi olduklarını hepimiz biliyoruz, ama bunlar diğer ülkelerdeki yoldaşlarından milliyetlerini inkâr etmelerini istemektedirler.

Nazım Hikmet 1951'de Türkiye'den kaçtıktan sonra Moskova'ya geldiğinde kendisine surlerinden bazılarının Rusçaya yanlış olarak tercüme edildiği söylendi. "Angina Pectoris" isimli şiirinin son mısra "Kalbim en uzak yıldızla birlikte çarpacaktır" iken Rusçaya tercüme edilirken bu mısra değiştirilerek "Kalbim Kremlin'in yıldızıyla birlikte çarpacaktır" şekline sokulmuştur. Belirtilmek istenen Kremlin'in üstündeki Sovyet yıldızıdır.

Nazım Hikmet bu değişikliğe sesini çıkarmamıştır. Sovyet Propagandası ve bu propagandanın hedeflerine yarayacak her şey kendisinin makbulü idi. Vatan Türkiye'ye olan sevgisi hakiki değildi; kalbi Kremlin'in yıldızıyla birlikte çarpıyordu.

Kalbi Kremlin'in yıldızıyla birlikte çarpan birisi Türkiye'nin milli şairi olamaz. Kendisi için açılacak binlerce sergi dahi ona bu itibarı sağlayamazlar.

Prof. Herbert Melzig
11.11.1980



GÜN İŞİĞINDA

Ahmet Kabaklı

FAŞİZMİN KARASI

Birçok bakanlıklar, gözleri kin ile bağlanmış **militanların** hızı ile faşizme dolu dizgin koşmaktalar. Faşizm yarışında İçişleri ve Millî Eğitim Bakanlıkları atbaşı beraber koşuyorlar. Bu zulüm ayaklarına takılarak birkaç hafta içinde, yere kapaklanacaklarını hiç düşünmüyorlar.

Bunlar Türk memleketini ve Türk halkını, Türkiye'nin en büyük düşmanı kızıl emperyalistlere çiğnetmek gibi mecnun bir gayret içindeler. Bunlar, yabancı ve kanunsuz güçlerin koruyucusu olmaktan da öte, onlar tarafından korunmak acizne düşmüş görünüyorlar.

Bunlar kanunsuzluk, hukuksuzluktur. Taraf tutmak ve millet evlatlarını, birtakım zümrelere ezdirmektedir. Emniyette bu yapılmak istenmiş böylece kızıl örgütler, memleket halkının teneffüs edeceği havayı dahi parsellemişlerdir. Anarşi, Başbakan'ın, makam otosuna binmesini dahi bilek zoruyla önleyecek raddeye ulaşmıştır.

Asıl acıklı olan, Necdet Uğur'un, Millî Eğitim'i hiç olmazsa "idareî maslahat"la yürütebilecek bir "şahsiyet" olmasını umarken, bu bakanın da birdenbire faşizmin kısır döngüsüne yuvarlandığını esefle görmemizdir.

Fotokopisini koyduğum şu iki vesikalik surata bakınız. "Gazi Eğitim Enstitüsü, 1958-59 yılı, Pedagoji I, albümünden alınmıştır." Birisi Mustafa Üstündağ, Ecevit'in mutemet M.E. Bakanı ve bugünkü Genel Sekreterdir. Sabık TÖB-DER'lidir. Öteki, Üstündağ'ın dahi akıl hocası denilen Celâl Şentürk, şimdi, Necdet Uğur'un, Öğretmen Okulları Genel Müdürüdür.

Yakınları arasında "Kripto Celâl" diye anıldığı söylenen Şentürk, daha önce de, Üstündağ'la çalışmıştı... Ve ne kadar bölgeci, mezhepci, bolşevik özentisi varsa, hepsini, Türk milletinin yarını demek olan öğretmen yetiştiren okulların başına getirmişti.

Şimdi TÖB-DER'in bakanlıktaki en üstün rütbelisi olarak milli eğitimde, ve enstitülerde, milliyetçi öğretmen ve öğrencileri tasfiye hareketini yönetmektedir. Hattâ Üstündağ, Ga-



zioğlu ve bizzat Necdet Uğur adlarına milli eğitimi bu adamın idare ettiği söylenmektedir. Necdet Uğur'u 26 Mart günü:

"Kurumlardaki bütün kadroları değiştirdim... Eğer öğretmen okullarına el atmasaydık 40 bin parti militanı (yani milliyetçi öğretmen) Türkiye'ye yayılacaktı" diye konuşurken da bu "Kripto Celâl" imiş. Keza, Necdet Uğur'u yedeğine alarak (28 Mart günü Tercüman'da okuduğunuz) "11 maddelik, milliyetçileri tasfiye planı" nı hazırlayan da TÖB-DER militanından başkası değilmiş.

Ankara Atatürk Lisesi gibi, birçok liselerden 14-16 yaşlarındaki yatılı yavruları "Sizin beyniniz yıkanmış, tasdikname alın gidin" diyebilen Necdet Uğur kafası... "11 maddelik plânla, Eğitim enstitülerinden milliyetçi öğretmen ve öğrencileri tasfiye etmek faşizminin hesabını, HUKUK DEVLETİ tekrar başlayınca, elbet, tek başına yeterlidir. O zaman "Gaziogulları ve kriptolar" (belki de yurt dışına kaçmış olarak) Necdet Uğur'a herhalde yardımcı olamayacaklardır. ■



GÜN İŞİĞINDA

Ahmet Kabaklı

KIZIL İŞGAL

Son günlerde İçişleri ve Adalet Bakanlıkları marifetiyle MHP ve MİSK'e karşı, milletin rağbet ettiği bu müesseseleri suçlu göstermeyi ve punduna getirip kapamayı amaçlayan tertip ve "Düzen" ler devam ediyor. Ecevit'in "değiştirdiği düzen", herhalde böylelikle, devlet güçlerini kirli işlere karıştırma düzeni olsa gerektir.

Bu gayretlere ek olarak, basının bazı CHP'li kişilerine, TV'den ve sütunlardan, MC dönemine veyansın ettiriyorlar:

Güya bütün yüksek memurlara, öğretmenliklere "Komandolar?, faşistler?" yerleştirilmişmiş imiş... Yazık, böyle yalanları yazmak memuriyetini üzerine almış kimselere yazık!

Bugün, sol partizanlık kan ağlayan ülkemizi görmüyorlar. "Komando ve faşist" in hiçbir lugata manası olmadığını... Halbuki "Komünist" dünyanın her yerinde, devlet yıkılışı ile nasıl aydedildiğini bilmezlikten geliyorlar.

Geçmiş devirde, devleti yıkmak değil fakat onu kurtarmak isteyenlerin (maalesef pek az bir miktarda) devlet dairelerine getirildiğini iftiharla kabul ederiz... Yaşamak isteyen normal bir devletin de zaten başka türlü yaşayamayacağını ise namuslu CHP'liler de takdir ederler.

Biz asıl günümüzde, devlet makamlarının devlet yıkılışı sanıklarına nasıl peşkeş çekildiğini ve bunun bünyemize açtığı kanlı yaraları düşünelim. Aşağıda size, Türk-İş üyesi Bes-İş Sendikası yayın organı GERÇEK dergisinden, küçük bir liste ve kısacık bir yorum sunuyorum. (Dergi çıkış iki ay olduğu halde bu iddialara hiçbir tepki gelmemiştir).

TİCARET BAKANLIĞINDA KILIT NOKTALARA BÖLÜCÜLÜKTEN MAHKUM OLMUŞ, TESCİLLİ MARKSİST MILİTANLAR GETİRİLDİ

"Geçmiş hükümetler döneminde, özellikle CHP muhalefeti ve sol ağırlıklı yayın organları en masum bir atama veya yer değiştirme olayında kızılcı kıyameti koparırlar, devletin işgal edildiğini öne sürerlerdi.

Özellikle MC döneminde bu terane bütün ağırlığıyla sürdü gitti. Muhalefete göre "DEVLET DAİRELERİ FAŞİSTLER TARAFINDAN İŞGAL EDİLYORDU..."